

1 ÄÄNNERALLI

Harjoitellaan eri äänteiden tunnistamista ja tuottamista

Kohderyhmä:

- yli 1-vuotiaat
- pienryhmä/kaksin

Uutta kieltä opittaessa äänteet, joita ei ole puhujan ensikielessä, vaativat usein erityistä harjoittelua (ks. KieliVertailu-työvälineen opas, s. 13–17). Äänneralli-harjoitus perustuu mallintamiselle, matkimiselle ja yhdessä tekemiselle. Selkeän ääntämismallin tarjoaminen ja äänen toistaminen tukevat tutkimusten mukaan äänteiden oppimista. Harjoituksen avulla voi harjoitella mitä vain suomen kielen äänteitä ryhmän tarpeiden mukaan.

Äännerallia voi leikkiä esimerkiksi pelilaudalla, automatolla, ulkona, jumppasalissa tai siirtymätilanteissa. Äännerallissa autolle annetaan eri tilanteissa ajettaessa erilaisia ääniä. Harjoitusta voi soveltaa lasten mielenkiinnon kohteiden mukaan. Lapset voivat esimerkiksi leikkiä robottia, avaruusrakettia, laulavaa lintua tai prinsessaa.

Tavoite

Tavoitteena on harjoitella tunnistamaan ja tuottamaan suomen kielen eri äänteitä rallileikin kautta. Voit valita harjoitukseen äänteitä, joiden harjoittelu on ajankohtaista lapselle tai ryhmälle. Harjoituksen tullessa tutuksi voit antaa myös lasten päättää, millä äänteellä leikissä edetään.

Materiaalit

- pikkuautoja tai muita lapsille mieluuisia leluja
- autorata

Voitte toteuttaa autoradan haluamallanne tavalla. Rata voi olla esimerkiksi automatto, itse rakennettu rata tai hiekkalaatikolle yhdessä tehty tie.

Harjoituksen kulku

1. Valitse harjoiteltavat kohdeäänteet ryhmän tarpeiden mukaan.
2. Keksi kohdeäänteistä erilaisia auton ääniä leikkiä varten. Auto voi esimerkiksi äännellä ylämäessä ”YYYYY”, alamäessä ”ÄÄ-AA-ÄÄ-AA” ja peruuttaessa ”PII-PÖÖ-PII-PÖÖ”.
3. Valitkaa lasten kanssa leikissä käytettävä autorata (esimerkiksi automatto tai itse rakennettu rata).
4. Pyydä lapsia valitsemaan mieleisensä auto tai muu lelu, joka lähtee ajelemaan radalla.
5. Tutustukaa rataa ja auton liikkumiseen radalla yhdessä. Auto voi äännellä erilaisilla äänteillä esimerkiksi

- käynnistyessä
- pysähtyessä
- peruuttaessa
- ajaessa asfaltilla, soralla, hiekalla, nurmella, vesilammikossa jne.
- ajaessa suoraa tai mutkaista tietä
- ala- tai ylämäessä
- bensen loppuessa, tankatessa tai tankin ollessa täysi
- auton ollessa rikki, hinauksessa tai korjauksessa

6. Sano mahdollisimman selkeästi ja liioitellen keksimäsi auton äänet lapsille malliksi, esimerkiksi ”ÄRR-ÄRR-ÄRR”. Pyydä lapsia toistamaan perässä. Toista malli.
 - Voitte myös keksiä yhdessä erilaisia auton ääniä. Ohjaa tällöin lapsia valitsemaan ääniin mukaan myös harjoiteltavia kohdeäänteitä.
7. Valitkaa yhdessä, mitä näistä äänistä auto pitää missäkin tilanteessa.
8. Autot lähtevät ajelemaan radalle pitäen sovittuja ääniä eri tilanteissa.
9. Anna lapsille ääntämismalleja leikin aikana ja rohkaise heitä tarvittaessa, esimerkiksi: ”Nyt kaikki autot ajavat isoon mutkaan YYY-III!”
10. Voit kannustaa lapsia keksimään omia ääniä myös leikin aikana ohjaten heitä käyttämään kohdeäänteitä mahdollisimman paljon.

Leikin soveltaminen

Temppurata

1. Äännerallia voi leikkiä myös esimerkiksi jumppasalissa tai ulkona.
2. Tässä harjoituksessa lapset ovat autoja.
3. Rakentakaa temppurata.
4. Kerro lapsille, mitä ääntä auto pitää temppuradan ensimmäisellä kierroksella. Sano malli selkeästi artikuloiden ja liioitellen.
5. Lapset lähtevät kiertämään temppurataa pitäen mallitettua ääntä.
6. Vaihda ääntä kierroksen vaihtuessa.

Äännerallia voi käyttää myös saduttamiseen, esimerkiksi keksimällä lasten kanssa yhdessä tarinaa, jossa auto ajaa eri paikkoihin. Äännerallia voi soveltaa myös Kapteeni käskee -leikkiin yhdistämällä äänten liikkeeseen. Siirtymätilanteissa äännerallia voidaan leikkiä niin, että lapset ovat autoja ja äänteet yhdistetään eri toimintoihin ja tilanteisiin. Autot voivat esimerkiksi äännellä parijonossa kuljettaessa ”TYY-TUU-TYY-TUU” tai ruokailuun siirryttäessä ”MYM-MÖM-MYM-MÖM”.